

РЕГИОНАЛНИ ПРЕБРОИТЕЛНИ ЦЕНТРОВЕ

Преброителните центрове са обичайна част от технологията на администриране на избори, когато те се провеждат в едномандатни избирателни райони и е изключително важно да бъде установена еднаква и надеждна процедура за отчитане на волята на избирателя. Британската традиция е в избирателните участъци да се назначава „returning officer”, функциите на който са да снабди избирателите с бюлетини и да достави използваните бюлетини за преброяване в избирателната комисия, където се установява резултата, т.е. извършва се преброяване на подадените бюлетини. Създаването на преброителни центрове е универсална мярка, която се препоръчва от експертите в случаите на натрупване на проблеми с администрирането на изборния ден, независимо от това каква е избирателната система. Експлозивното развитие на разнообразни практики на купуване на гласове и контролирано гласоподаване у нас може да бъде категорично, и което е по-важно – превантивно обезсмислено, като се промени начинът на администриране на изборния ден и бюлетините се преброяват в преброителни центрове.

Аргументи в подкрепа на създаването на регионални преброителни центрове:

1. **За секционните избирателни комисии (СИК)** – свеждане на задълженията до опростени, и в този смисъл, достатъчно еднообразни действия, които надеждно могат да бъдат проконтролирани. Загубва значение възможният натиск върху членовете на СИК да полагат усилия за постигането на резултат от гласуването, благоприятен за определена партия. Превантивно това прави безсмислено корумпирането на секционните избирателни комисии. Минутите след приключване на гласуването комисииите ще могат да подготвят материалите и документите за транспортиране в преброителния център.
2. **За избирателите** – премахва възможността да бъде проследяван индивидуалния или колективен избор (за малките общности). Обезсмисля съществуването на посредници, които разпределят финансови потоци и получават материални или други блага на основата на постигането на определени изборни резултати.
3. **За участниците (партии и коалиции)** – премахва зависимостта от посредници, предлагащи услуги, свързани с купуването на гласове или постигането на определен резултат в даден избирателен участък.
4. **За доверието в демократичните процедури** – не съществува по-точен (надежден) начин на установяване на изборен резултат. Последващ съдебен контрол ще е на практика излишен, защото казусите, в които начинът на администриране на изборния ден е повлиял на изборния резултат ще са единични. При определяне на изборния резултат в СИК например и

използване на преференциален вот (изборите за Европейски парламент), партиите предпочитат да насърчават неизползването на преференция и заради основателното съмнение, че тя може еднообразно и надеждно да бъде отчетена във всяка от 12 000 секционни избирателни комисии.

- 5. За визията за прозрачност** – публичното преброяване създава стандарти на прозрачност, които са непостижими при други технологии. Радикално се променя „образът“ на изборния ден.

Финансова тежест и организационни усилия

Разходите за подмяна на сегашните прозрачни урни с пластмасови контейнери са пренебрежимо малки. Ако преброителите са доброволци, разходите за труд ще се увеличат с възнаграждението на членовете на преброителни комисии, което също е пренебрежима величина. (Еднодневно възнаграждение на примерно 1 800 - 2000 членове, ако преброителните комисии са 160-180 и всяка комисия се състои от приблизително 12 члена). Ако преброителите са платен персонал, разходите биха били по-големи. (Всяка бюлетина би трябвало да се обработи ръчно многократно, примерно 8-10 пъти, веднъж при приемането на съдържанието на урната и няколко пъти при сортирането и преброяването).

Въпроси на сигурността на изборните материали

При използване на пластмасови пломби за еднократна употреба (тези пломби имат скрити уникални номера, които при пломбирането се откриват и съответно записват в протокола на секционната комисия преди началото на гласуването) сигурността на контейнера (урната) е практически абсолютно гарантирана. Подмяната на пломбите е невъзможна. За нарушаването на целостта им трябва да бъде предвидено тежко наказание (умишлен опит за фалшифициране на изборните резултати). За достатъчна сигурност всяка урна (контейнер) се пломбира с 4 или 5 пломби.

Схемата за транспортиране на материалите след приключване на изборния ден до преброителния център е идентична с тази, по която материалите се предават от общинските комисии на СИК при сегашната схема на администриране на изборния ден. Бюлетините трябва да бъдат еднакво защитени както преди, така и след използването им.

Гласуване в чужбина

За да бъдат гласовете подадени в чужбина преброени по общия ред – т.е. в национален преброителен център за обработка на гласовете от чужбина) е необходимо или гласуването извън страната да се проведе една седмица преди изборния ден или ако се гласува на същата дата, преброяването на подадените в чужбина гласове да стане с до два дни закъснение (след транспортирането им в страната). Преброяването на тези бюлетини ще създаде допълнителни възможности за контрол върху избирателните списъци. Ако се използва технологията „двоен плик“, обичайна при гласуване по пощата, всеки подаден в чужбина глас може да бъде използван за корекция на избирателните списъци в страната (ако се гласува

предварително) или за проверка на евентуална злоупотреба с името на присъстващи в списъка избиратели, когато те са гласували в чужбина (когато се гласува в един ден).